

діло

Виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пом.
Котто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рубрику не змінюється.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4/30 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 3 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. р.,
Югославії 150 лев., Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал., Замка
адреси 1 злот.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Китайські події.

Стара історія — нові ускладнення.

Китайський котел повний клеко-ту. В ньому вариться далі. Та о-станніми часами воєнні і політичні події прийняли такий оборот, що скоро може відбутися генеральний бій, що по вській правдоподібності вирішить долю Китаю. Нині запанував там такий фактичний стан, що приходить до роздумів про два великі воюючі табори. З од-ного боку підтримувані Японією, Америкою і Англією китайські ге-нерали з манджурським диктатором Чанг-Тсо-Ліном і його союзником генералом Бу-Пей-Фу на чолі, а з другого боку християнський генерал Фенг-Ю-Сян, що стоїть на чолі тзв. народної китайської армії, підтри-муваний більшовиками диктатор Пекіну і підлеглої йому частини Китаю.

Чанг-Тсо-Лін і Бу-Пей-Фу виві-ли війну Пекінові та почали воєн-ні операції в тому напрямі, щоб опанувати столицю. Обидва вони висули і політичні гасла. В пер-шу чергу воюють з „червоною не-безпекою“, тобто з більшовизмом, а далі борються за відновлення парламентарної конституції. Фенг-приняв визов і став у Пекіні фак-тичним диктатором. Його політич-ний ключ це боротьба з чужозем-ним впливом, боротьба з япон-ським, американським і англійським імперіалізмом. Фенг має за собою перш за все всю майже студент-ську молодь і таку політичну силу як Гоміндан.

Ген. Чанг-Тсо-Лін підтримує, як відомо, Японія, а за ген. Бу-Пей-Фу стоїть Англія. Воєнна ситуація пред-ставляється такою, що на Пекін наступають з півночі (Манджурія) і з південного сходу (пров. Гонка). Народна армія Фенга наводиться в клішак. Європейська преса, на-формована агенцією „Індо-пацифік“ зазначає, що операції Бу-Пей-Фу з а південного сходу можуть відри-зати армію Фенга від її бази в Монголії і СРСР. Зовсім не те пи-шуть радянські газети. Вони твер-дять, що відбиття „народної ар-мії“ від її бази шляхом обходу не-можливе. Навпаки, радянська преса зазначає, що навіть фронталь-на розбиття армії Фенга, не може до-вести до її ліквідації, бо вона має змогу відступити до Монголії та затриматися в китайській провінції Сичуань. На випадок фронтально-го виступу армії Чанг-Тсо-Лін і Бу-Пей-Фу народна армія Фенга примушена відійти Пекін. Але і до-чого це далеко, хоч армія Бу-Пей-Фу і Чанг-Тсо-Лін вже зєдналися в Шантуні. Але народна армія Фенга має сильні позиції завдяки посіда-нню твердині Гаку, що є ключем до опанування Пекіну. Чанг-Тсо-Лін намагався опанувати Форт Гаку при допомозі десанту між Шанкай-чаном і Тянтинем. Йому вдалося навіть висадити один десант у сил-двох тисяч жовнів і опанувати Тянтинь, але народна армія де-сант швидко відбила та відбила Тянтинь.

Колись у 1900 р. почався був по-хід вароєвських арій на Пекін для ліквідації боксерського повстання

здобуттям твердині Гаку. Тепер у-далося звільнити дещо, що за-грожував Пекінові, саме при допо-мозі артилерії з форте Гаку. Фльо-та Чанг-Тсо-Ліна почала обстрілю-вати твердиню, але між нею най-шлася якась і японські кораблі. Фенг побоюючись нападу з моря наказав підминувати шле усте ріки Пей-Хо, над якою лежить Гаку, і тим самим зоруби її недоступною навіть для чужоземних торговель-них кораблів. Це дає європей-ським державам притоку до енер-гійного протесту в Пекіні та до за-грози виступити збройно в обороні своїх інтересів. Покликаючися на протокол з 1901 р. про вільну плаву на ріці Пей-Хо, держави до-магаються, щоб дані для кораб-лів вільний проїзд, вільний доступ до Тянтиню і взагалі припинити на-цьому відтинку всякі воєнні опера-ції. Є це ніщо иншого як звичай-ний ультимат.

Дещо інакше представляється справа з Японією. Між ними і Японією обстрілювали, як сказа-но, форте Гаку. Ясно, що залого-Гаку відповідала на цей обстріл. Японія після до Пекіну від себе ультимат, що вона примушена буде почати воєнні кроки у порті Гаку, якщо пекінський уряд не зобова-зється не допустити на будуче до ніяких аналогічних інцидентів. При-тому Японія заявила, що їх ко-раблі примушені були стріляти з метою самооборони. Як бачимо, то цей ультимат не має на меті ні-чого иншого а тільки допомогу для Чанг-Тсо-Ліна. Японський ул-тимат викликав у Пекіні величезні протести серед населення, а в пер-шій мірі з боку Гоміндану. Цей о-станній прийняв постанову, щоб уряд Фенга вимагав від Японії евакуації всього її війська з Кіауа, аби звільнити за обстріл Гаку, а на випадок відмови Японії, негайно вислати японського посла з Китаю.

Всім за тим пішли наші випад-ки. Уряд Фенга не відповів нічого на протест усіх заінтересованих держав у справі закриття усті ріки Пей-Хо. З уваги на те представни-ки чужих держав вручили китай-ському міністрові закордонних справ спільну ноту разом з мемо-рандумом, який вислав до коман-данта військових сил твердині Га-ку. Держави домагаються негайно припинити воєнні операції на від-тинку Гаку й очистити пристань від-мін. Відповідь на ультимат мала на-стити до 48 годин. Якщо її не бу-де, то держава власними силами одууть реалізувати свої домагає-ння, іншими словами почнуть воєнні операції. Цей ультимат покриваєть-ся отже в цілості з японським ул-тиматом. Правдоподібно, що пекін-ський уряд Фенга подавав ко-флікт мирно, але в переходові. Ви-ш ультимати докладають, що єро-пейські держави з Японією заду-мають уже в найближчому часі при-ступити мати до ліквідації біль-шовицьких союзників у Китаю в особі Фенга і його уряду та армії. Чи звільнюють — не знає.

Роля Англії в Женеві.

Обознач Чамберлена.

Англійський парламент від диску-сії про останні збори Ради Ліги Націй. Головним обвинувачем полі-тику уряду виступав Льюїс Джордж, провідник лібералів. Його закиди проти Чамберлена зводились до таких пунктів: що Чамберлен мав якусь порозуміння з Бріаном щодо підтримки Польщі; що його ста-новище супроти Німеччини було нелюдячне; що він не стоав твер-до на ґрунті принципів Ліги Націй; що він довірочні балачки, замість торкатись справ прилюдно перед зборами Ліги.

Чамберлен заперечував: він не брав нічого зобов'язання супроти претензій Польщі, а обіцяв тільки підтримку Еспанії, якщо прийде спонятливий мент. Нелюдячністю супроти Німеччини не провинився. Супроти інших держав не міг в-ступити в роль диктатора, бо Ліга Націй є союзом рівних народів; радив тільки представникам усіх держав, щоб справу постійних місць у Раді Ліги відповіли на пізніше. Англія грає роль пос-редника і повинна надати її задер-жати. Англія та Франція не перед-бачували, що Німеччина схоче в-зяти свій вступ до Ліги Націй зі застереженнями щодо інших де-ржав. Німеччина могла мати добру віру в своїх домаганнях, але також нечисто не ставили її пере-позити неможливо. Ніхто не гадав, що Німеччина поставиться вороже до ідеї попиняти одночасно з нею до Ради Ліги інші держави. У не-порозумінні в цьому питанні Че-мберлен не скидає вини на нікого.

Чамберлен виїзжаючи до Женеви мав вільну руку, а одночасно знав про настрої парламенту. Треба було прийняти Німеччину до Ліги за всяку ціну, а тим, що Німеччина взяла би на себе повну відпові-дальність за дальші зміни в Раді. Англія борилася погляду, що до Ради як постійні члени можуть увійти лише великі держави; на це мала дані Еспанія, а не Польща та Бразилія, які мали в найбільшій часті одержати місця несподівані. Становище Бразилії, в мент, коли всі держави були схильні прийняти Німеччину, було несподіване.

Англійський парламент відкинув резолюцію Льюїса Джорджа про недовіру для Чамберлена 325 голо-сами проти 136.

Америка проти Європи.

Уряд Зєдинених Держав хоче ала-годити неарисне вражіння в диплом-матич, європейських колах виклика-не двома одночасними виступами Америки супроти Європи: спра-возданням Гоггона, амбасадора Зє-динених Держав у Лондоні, і за-жавою сенатора Борага, що Америка домагається тепер негайного відшкодування за втраги, яких за-знала внаслідок блокади амери-канських кораблів союзними де-ржавами. Державна секретар Зє-динених Держав Келлог відпові-дає, що не слід настоювати генер на такий резолюції, а „про-тиєвропейська“ кампанія в пресі

не покінчується з поглядами уря-ду. Англійська офіційна опіні не вважає справоздання Гоггона співвідповідним і коорсиня. „Таймс“ з дня 22-го ц. м. спростовує його погляди, буші-то „європейській ди-пломатії нічого не вважались від-війни“ — чого доказом лондон-ський пакт. Так само хитрим є погляд, що Європа не хоче спів-участі Америки в своїх навадах. Америка сама відсунулася від єро-пейських справ і не хоче зміни-ти свого становища. Гоггон ро-бить різницю між усіма іншими європейськими державами й Ан-глією, яка має спільні міжнародні інтереси в Америці. Різко воро-же становище американського ам-басадора до Франції зустрічається з обороною „Гамса“, який твер-дить, що нашіша Франція йде шляхом мирної політики.

Модні нові для панів на костю-ми, плащі, мундські сукні, шов-ки, шифони паруча по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі і Стрию.

Позичка Німеччини для С.Р.С.Р.

Німецький уряд хоче позичити рі-жний радянський підомечством за-гальну суму 300,000,000 марок з ча-стинною державною гарантією, у формі висипки свого краку до С. Р. С. Р. Покищо не дійшло до по-розуміння щодо умови пропону-вання Німеччиною, бо радянський уряд не хоче згодинитися на пропо-зиції німецьких банків. Банки до-магаються з припідіальних причин реальної запоруки у формі процен-тів з доходів, вказуючи на факт, що пережизання радянського урядом минулих державних дозів може ще колись позгорітись в іншій формі і тому Німеччина йде на новий ризик.

Авантюра в соїмі.

На засіданні парламентського союзу з дня 24-го березня в дискусії над умовами в польських великих панішля до жившого інциденту. Спершу промовляв посол Жа-кобський (З. Л. Н.) заявляючи, що всі обидувачення на адресу польських ви-сних є безпідставним наклепом. У поль-ських висипках не буть і з аляжми не поведуться грубо. Шодо ідентичності дея-ких панів, про яких казав пос, тут то є не адекватні комуніст, більшовики, що хотять знищити польську державу і слугувати чужим.

Коли згодом промовляв пос. Приступ (Ком.) і його промова тривала годину, мовозлод домігався, щоб скінчили, преш-ти одна з висип Добія підій до нього і виразив йому з рук сканіт, хотів стягнути його з танди. Директор канцелярії Но-макадський кинувся між них, щоб їх розділяти. У сам снімалась створила не-тушка. Засідання перервало. Комуністи сильно з групою пос. Російського та „Білозвонки“ домагались, щоб Добія ви-ключили з засідання. Маршалок не підда-вся цьому, а вказав на висипку під голосування, щоби п. годинні перерва при новім висипку Добія включили з грох заг рям.

